

Smått og stort

Taler
Harald 5

Dato
25 oktober 2012

Sted
Slottet

Omstendigheter
Hans Majestet Kongens tale ved Stortingsmiddagen

- 1 Stortingspresident,
Folkets representanter,

Filosofen og livsnyteren Ole Brumm kan av og til være en nyttig læremester.

- 5 Som dere vet, er honning det beste han vet. Og for å være sikker på at han alltid har tilgang på disse søtsakene, har han alltid en honningkrukke innen rekkevidde. Dermed har han hele tiden noe han kan glede seg til.

- 10 Det blir kanskje litt feil å si at det beste vi vet er stortingsrepresentanter, men for oss i Kongefamilien er den årlige middagen med Stortinget noe vi gleder oss ekstra til hvert år. La meg derfor igjen få ønske dere alle hjertelig velkomne til fest her på Slottet!

- 15 I tillegg er jo dette siste slottsmiddagen for det sittende Storting. Noen er kanskje derfor her for aller siste gang. Jeg holdt nesten på å si at dere får sørge for at det blir et minne for livet.

- 20 Bildet om Ole Brumm kan utvilsomt brukes om mange sammenhenger i tilværelsen. Vi trenger alle våre små lyspunkter, noe vi vet ligger og venter på oss.
- Mennesker kan overleve mangt bare man har noe hyggelig å se frem til.

- Jeg kan absolutt anbefale metoden. For noen av oss som er til stede her i aften, er for eksempel høstjakta et slikt lite honningsted. Jeg antar både statsministeren og stortingspresidenten skjønner hva jeg mener med det.

- 25 Ved denne anledning pleier jeg å rapportere til Stortingets representanter om smått og stort som har hendt her i huset, i året som er gått.

30 Denne gangen har Slottet igjen fått ny adresse. Etter seks år i Henrik Ibsens gate, og før det mange år i Drammensveien, har vi nå havnet på Slottsplassen 1. Det er nesten som i eventyrfortellingen hvor slottet stadig forsvinner - for så å dukke opp igjen et helt annet sted.

35 Men vi har større endringer enn bare en adresseforandring å varte opp med ved dette taffel. Gjennom mange år har vi vært opptatt av å definere mål, strategi og verdigrunnlag for hoffets organisasjon. I år kom turen til å ta den praktiske konsekvens av dette arbeidet. Vi har stilt oss åpne i forhold til nytenking - og kastet ball med rutiner, strukturer og bemanning. Det har vært et mål å arbeide
40 på tvers av fag- og avdelingsgrenser, å utnytte samlet kompetanse bedre og å bygge en flatere og mer fleksibel organisasjon. Vi har ikke vært misfornøyde med hoffet slik det har fungert. Tvert om. Men samtidig har vi erkjent at en organisasjon som ikke fornyer seg, risikerer å stivne eller forvitre.

45 Ett synlig resultat av dette arbeidet er opprettelse av en ny avdeling. Det kongelige sekretariat er nyskapningen, en fusjon av det tidligere Kabinettssekretariat og Kronprinsparets stab. Vi er ikke flere, verken i Kongefamilien eller staben, enn at vi tror vi alle har noe å vinne på å arbeide nært og tett i det daglige om beslektede oppgaver.

50 Men så er det jo slik at når man skaper noe nytt, tar man samtidig avskjed med noe annet. I høst har kabinettssekretæren, som helt siden 1906 har ivaretatt viktige oppgaver for monarken, slått følge med kusken, flaggmannen, koldjomfruen, hovslageren og mange, mange andre. Titler som endres og funksjoner som forsvinner, mennesker som kommer og som går, oppgaver som
55 faller bort og nye som kommer til; alt dette speiler samfunnets egen utvikling.

På Slottet er det fortsatt noen som husker vaktmannen i Slottsparken, som i sin tid fungerte som lovens forlengede arm i det grønne. Han skulle, ifølge sin
60 instruks, skrive dagbok, og notere seg alle syndere og deres forseelser. Vaktmannen er gått inn i historien - synderne har vi fortsatt med oss.

I Slottsparken har for øvrig planene om å skifte ut trær, særlig i alleene, vakt en viss oppmerksomhet det siste året. Ryktene om snauhogst og rasering er
65 betydelig overdrevet. Vi skal som tidligere ta skjønnsomt vare på våre vakre trær. Samtidig er det et uunngåelig faktum at trær som ble plantet samtidig i første

halvdel av 1800-tallet, også blir gamle og skrøpelige samtidig.

70 Det er ikke første gang Slottsparken er gjenstand for en viss interesse. Slik dokumentasjon finnes i Riksarkivet allerede fra 1860-årene. Naboer klaget den gang over rå-aking med kjelke i slottsbakken. Daværende politimester i Christiania frasa seg til slutt ansvaret for veistumpen fra Slottet til Universitetet - og anbefalte at man strødde sand i bakken.

75

At det skulle gå troll i ord i den grad at vi 150 år senere strør året rundt, hadde politimesteren neppe forestilt seg. Sand i slottsbakken er visst en problemstilling som er kommet for å bli.

80 Ellers håper jeg dere alle har lagt merke til at Slottet nå er pakket ut igjen, ettersom vårt store takprosjekt nærmer seg en vellykket avslutning. Reaksjonene har ikke uteblitt denne gangen heller. Nå har noen av kommentarene gått ut på at Slottet var penere med dette ekstra telttaket oppå det gamle. Vi får kanskje være glad for at vi fikk konstruksjonen ned igjen før den ble erklært verneverdig.

85

Spøk til side. La meg også denne gang benytte anledningen til å takke våre myndigheter for raushet og støtte til oppussingen og ivaretagelsen av Kongeboligen!

90

Det siste året har for øvrig minnet både Dronningen og meg om at vi blir eldre. Takk for storslåtte gaver og feiring i forbindelse med våre 75-årsdager! Med så mye oppstyr rundt en skarve bursdag, går det liksom ikke helt an å liste seg forbi det faktum at årene går.

95

For Dronningens del har 75-års-jubileet også falt sammen med ny biografi. Jeg må innrømme at jeg har lest boken med stor interesse. Endelig begynner jeg å forstå kvinnen som har betydd så mye for meg, og som jeg har levd sammen med så lenge. Noen vil kanskje bemerke at det var da sannelig på tide. Men noen
100 av oss menn er kanskje litt langsomme.

En annen hendelse som har satt sitt preg på dette året, er min søster Prinsesse Ragnhilds sykdom og bortgang. Det var gripende å ta det siste farvel med henne både i Slottskapellet og ute på kirkegården i Asker tidligere i høst. Når en av våre
105 nærmeste går bort, skjønner vi hvor viktig det er å ta vare på hverandre. Det er

utvilsomt sant at den er uendelig kort - den tiden vi har sammen.

110 Mange av oss føler behov for å stanse opp litt i vår travle hverdag og ta oss tid til bare å være. Vi lengter etter den langsomme tiden, hvor man helt og holdent er til stede i sitt eget og sine medmenneskers liv. Mange lever et «instant liv», hvor man får alt her og nå og hele tiden, og hvor man blir helt fra seg om summetonen eller internett-forbindelsen blir borte noen minutter.

115 Kanskje er det grunnen til at Norge har samlet seg foran TV-skjermen, time etter time, dag etter dag de siste årene, og fulgt hurtigruten, Bergensbanen og båtturen gjennom Telemarks sluser. Reisene har brakt oss inn i en meditativ stillhet som har tømt våre hoder for alt som haster. Vi venter ikke på at noe skal skje. Vi venter på at ingen ting skal skje.

120 Et møte som gjorde et sterkt inntrykk på meg dette siste året, var besøket av nobelprisvinner Aung San Suu Kyi. I sitt nobelforedrag snakket hun om vennlighet. «Det kan aldri bli for mye vennlighet i verden», sa den lille, store damen. Og fortsatte «Vi må passe oss så vi ikke blir trette av å være vennlige».

125 Det er ord som tåler å bli gjentatt.

Stortingspresident!

Ærede representanter!

130 Dere er satt til å forvalte våre felles verdier og å vise vei. Et slikt samfunnsansvar er en stor utfordring og samtidig et rikt privilegium. De store spørsmålene knyttet til krig og fred, fattigdom og utvikling, miljø, energi og vekst setter mennesker opp mot hverandre, men bringer oss samtidig enda mer sammen i et skjebnefellesskap. Derfor er vi også blitt mer avhengig av kloke og modige ledere

135 som tåler både en og to støyer.

Det er ingen enkel oppgave å være folkevalgt. Men vi får da litt vi andre også. I en herværende middagsavis ble jeg visstnok nylig beskyldt for å være «hylende inhabil» i forbindelse med en hederstildeling. Og i følge Jon Leirfall, som det

140 nettopp har kommet en ny bok om, skal en av mine forfedre i dansketiden ha forsøkt å rette opp vanstyret i landet ved å klippe pengemyntene i kanten, slik at det gikk med litt mindre sølv i hver mynt. Kanskje det var noe å tenke på for dere som nå har ansvaret for å få endene til å møtes i statsbudsjettet.

Den godeste Jon Leirfall minnet for øvrig i en landbruksdebatt om at dersom ett av de herværende partier kom til makten, ville det bli så langt mellom gårdene at alle måtte ha egen hankatt på gården.

150 Heldigvis er det mye god selvironi hos politikere. Fra trontaledebatten i 1977, etter at SV hadde gjort et relativt dårlig valg, kom en representant fra KrF til å si: «Det var i forrige periode det, den gang SV var fyldigere representert i salen enn nå». Da forlangte Hanna Kvanmo ordet til replikk og sa: «Så lenge jeg er her i salen, herr president, er SV meget fyldig representert».

155

Stortingspresident!

Jeg ønsker deg og hver enkelt representant lykke til med det nye året i Stortinget og med alle viktige oppgaver som skal utføres til beste for land og folk.

160

Jeg utbringer Stortingets og fedrelandets skål!

165

Kilde

www.regjeringen.no

170

Emner

Bordtale, Kongehuset, Kongen, Kongeparet, Regjeringen, Slottet, Åpningstale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/smatt-og-stort>

175

180